

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА
Освітня програма	17372 Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	17372
Назва ОП	Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.07 Географія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Корнус Анатолій Олександрович, Остапенко Юлія Вікторівна, Воронка Володимир Петрович (керівник)
Залучений представник роботодавців	<i>не застосовується</i>
Дати візиту до ЗВО	18.02.2021 р. – 20.02.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://www.cuspu.edu.ua/images/files-2021/02/vidom_samocin_geograf_bak_21.pdf
Програма візиту експертної групи	https://www.cuspu.edu.ua/images/akreditatsiya/2021/02/program_so-geograf_18-20.02.2021.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ЦДПУ – єдиний в регіоні Центральної України (Кіровоградська і прилеглі частини Миколаївської, Дніпропетровської та Черкаської областей) заклад вищої освіти, який надає освітні послуги за даною освітньою програмою (далі – ОП). Відтак ця ОП є актуальною і затребуваною на сучасному ринку праці, що підтвердили стейкхолдери під час зустрічі. Експертне оцінювання динаміки розвитку даної ОП з врахуванням результатів попередньої експертизи засвідчило, що більшість зауважень і пропозицій ЕГ були враховані. Зокрема врахований досвід аналогічних програм підготовки бакалавра у закордонних закладах вищої освіти (ЗВО) - університетський коледж Лондона (UCL). Надана гарантом ОП доказова база щодо стратегії промоції ОП та рекрутингу (різноманітні форми залучення випускників закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО) до туристичної діяльності, до участі у різноманітних заходах, наявність значного різноманіття інформаційних буклетів, флаєрів та іншої друкованої продукції профорієнтаційного змісту) переконало експертів у тому, що дана ОП перебуває на шляху розвитку. До змісту ОП уведені пропедевтичні практики з педагогіки, психології та фаху. Під час численних практик здобувачі набувають багатьох практичних навичок, які є важливими для подальшого працевлаштування. Організацію процедури вибору дисциплін не можна назвати досконалою, оскільки вона обмежується малим контингентом здобувачів і відповідними фінансовими можливостями ЗВО. Виявлені попередньою експертною групою суттєві розбіжності між ОПП, НП та силабусами/робочими програмами дисциплін більшою мірою усунені. Рекомендації щодо більшого залучення роботодавців, професіоналів-практиків і фахівців до проведення аудиторних занять гарантом і менеджментом ЗВО врахована. Рекомендація щодо проведення системного моніторингу освітньої діяльності в межах ОП та аналізу його результатів врахована і перебуває у стадії формування та удосконалення. Гарантом забезпечується системний перегляд ОП і реагування на виявлені недоліки. У ЗВО в цілому та в межах даної ОП враховане зауваження щодо необхідності проведення соціологічних опитувань здобувачів ВО з метою забезпечення їх прав на отримання якісної освіти та підвищення якості організації освітнього процесу – така анкета була проведена у 2020 році. Результати опитувань та опрацьовані матеріали дають право стверджувати, що процес анкетування здобувачів перебуває у стадії розвитку та становлення. Додаткові документи свідчать, що система заохочення наукового і професійного розвитку науково-педагогічних працівників складається переважно із нематеріального заохочення (нагороди, грамоти, подяки) та матеріального заохочення. Рекомендовано впровадити систему матеріального заохочення за активну міжнародну діяльність, закордонні стажування, високу публікаційну активність у наукометричних базах. Упродовж експертизи виявлене впровадження елементів наявних у нормативних документах ЗВО процедур забезпечення внутрішньої системи якості освіти, які набувають системного характеру.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Активне залучення регіональних та іноземних фахівців до освітнього процесу починаючи з першого семестру 2020/21 н.р.: професор університету США Дж. Уайт, директор турагентства «Райдо тур» Знахаренко О. М., директор центру туризму Лісота А. А., керівник гуртка зі спортивного туризму Назаренко Д. Ю., інструктор з туризму Конюх Ю.М., вчитель географії Хлань Л. М. Окремі фахівці залучалися до проведення державної атестації на даній ОП. 2. Активне залучення стейкхолдерів до оновлення ОП. Так, у 2020-2021 н.р. до процедури оновлення ОП крім Знахаренка О.М. та Павленко С.О. додатково залучалися стейкхолдери Хлань Л.М. та Лісота А.А. 3. Оперативне врахування пропозицій керівників структурних підрозділів та гарантів ОП. Підтвердженням такої позитивної практики є закупівля на вимогу гаранта ОП нового туристичного спорядження, встановлення пандусу на вході до природничо-географічного факультету, обладнання кнопками виклику входів до будівель навчальних корпусів та гуртожитків для надання супроводу (допомоги) особам з обмеженими фізичними можливостями. 4. Оновлення матеріально-технічної бази за даною ОП. Ця сильна сторона підтверджується впровадженням у освітній процес лабораторії (кабінету) методики навчання географії, придбання навчальної та навчально-методичної літератури, карт і атласів для забезпечення освітнього процесу.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Малий контингент здобувачів ВО, що не дає змоги впровадити повноцінний процес формування індивідуальної освітньої траєкторії кожним здобувачем та вибору освітніх компонентів. Обмеження, встановлене нормативною документацією ЗВО щодо формування груп не менше економічно обґрунтованих 25 (30) осіб та малий контингент здобувачів на даній ОПП унеможлиблює цей процес. Не зовсім зрозумілий процес розподілу здобувачів за ОП після їх вступу. У відповідності до правил прийому, набір здійснюється не на освітню програму, а на спеціальність. А в процесі навчання здобувачі можуть упродовж певного часу обирати освітню програму, після чого відбувається відповідне формування академічних груп. Саме цим спричинена плутанина і розбіжності у показниках контингенту здобувачів за даною ОП, про що відразу не змогли дати відповідь гарант ОП та начальник навчально-методичного відділу. Слабо прописана унікальність ОП. ЕГ переконана, що унікальність ОП формується на основі відмінностей від аналогічних програм, які впроваджені у ЗВО інших регіонів України. Тому унікальність даної ОП слід обґрунтовувати регіональним контекстом підготовки фахівців. Обсяг у кредитах окремих освітніх компонентів у силабусах/РП та ОПП/НП залишається невідповідним. Процедура вибору освітніх компонентів та формування індивідуальної освітньої траєкторії не є індивідуальною – більше підходить назва “індивідуально-групова”. Обсяг самостійної роботи для здобувачів першого курсу за даною ОПП суттєво відрізняється від визначеного

нормативними документами ЗВО і відповідає рівню четвертого курсу. Наведені НПП приклади впровадження елементів неформальної освіти за сертифікати курсів, пройдених на освітніх платформах "Prometheus", "EdEra", "На Урок", "Всеосвіта" не є повноцінними. Недостатня наповненість навчальними матеріалами багатьох дистанційних курсів, відсутність сервісу електронного розкладу, де відображалися б оперативні зміни; обмежене використання особистих електронних кабінетів викладачами та здобувачами ВО. Неврегулювання конфлікту інтересів при складанні контрольних заходів, недостатня чіткість процедури перевірки наукових текстів на наявність плагіату. Недостатній внутрішній моніторинг якості освітнього процесу, зокрема через соціологічні опитування здобувачів ВО. Оновлення потребує ще певна частина матеріально-технічного забезпечення (технічні засоби). Не відбувається фіксоване самообстеження ОП. Потребує уваги алгоритм збору інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми, який є не унормованим та не впроваджений на даній ОП. Процедура опитування студентів має здійснюватися відповідно «Положення про організацію оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін у Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка».

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОПП «Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота» має чітко сформульовані цілі: «Підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців із високим рівнем професійної компетентності, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у діяльності вчителя географії та організатора краєзнавчо-туристичної роботи на основі оволодіння знаннями географічних та психолого-педагогічних наук, сучасної теорії та методики навчання географії, із впровадженням інновацій в професійну діяльність». Опрацювання експертною групою матеріалів самооцінювання повторної акредитаційної експертизи дає підстави стверджувати, що сформульовані пункти особливостей даної ОП цілком вирізняють її з-поміж інших ОП на регіональному ринку освітніх послуг. Водночас унікальність програми полягає у її регіональному контексті змісту підготовки фахівців: індивідуальні наукові дослідження здобувачів та науково-педагогічних працівників, виконання курсових робіт, кафедральна тематика наукових досліджень та й викладання окремих освітніх компонентів («Геологія», «Метеорологія і кліматологія», «Гідрологія», «Геоморфологія», «Основи ландшафтознавства» та ін.) ґрунтується на регіональних об'єктах, процесах та явищах. Наявність глибоких географічних знань регіону дають здобувачам можливість проводити цікаві екскурсії у природу, зокрема під час проходження виробничих (педагогічних) практик, організувати цікаві пізнавальні багатоденні походи вихідного дня або одноденні виходи, складати туристичні та екскурсійні маршрути тощо. Саме у регіональному підході до навчання і досліджень полягає унікальність даної ОП. У зв'язку з цим, рекомендуємо і у подальшому розвивати унікальність даної ОП через регіональний контекст у навчанні і дослідженнях. Цілі ОП узгоджуються з стратегічною метою діяльності (розділ III) та місією (розділ II) ЦДПУ, викладеними у «Концепції розвитку на 2018-2022 роки» (https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Koncep_cuspu2017.pdf) та цілями освітньої діяльності відповідно до «Статуту Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка» (https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Statut_cuspu_2017.pdf).

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Зустріч ЕГ зі стейкхолдерами (18.02.2021 р. о 18:00) підтвердила відповідність цілей та ПРН вимогам і потребам стейкхолдерів. На зустрічі стейкхолдери підтвердили факт їхньої неодноразової участі у обговоренні змісту ОП, а також у залученні їх до читання лекцій упродовж вересня-жовтня на даній ОП в рамках викладання окремих ОК. Щодо відповідності цілей і ПРН даної ОП потребам стейкхолдерів, кожен з них навів свої аргументи. Зокрема, директор туристичного агентства «Райдо тур» О.М. Знахаренко повідомив, що в умовах карантинних заходів більшість турагентів втратили клієнтів, орієнтованих на закордонний туризм, тому переорієнтовують свою діяльність на внутрішній ринок туристичних послуг. У цьому випадку роботодавці готові до прийому на роботу фахівців краєзнавчо-туристичного спрямування, які здатні розробити маршрути внутрішньодержавного і регіонального туризму, робити відповідні описи і доносити цю інформацію до споживача туристичних послуг. У свою чергу директорка закладу загальної середньої освіти №4 Кропивницької МР, вчитель географії С.О. Павленко відзначила високий рівень організаційних здібностей здобувачів даної спеціальності та ОП; вчителі з нетерпінням

чекають на практикантів-географів, які можуть і здатні організувати учнів та провести ряд заходів краєзнавчого, туристичного і географічного змісту. На зустрічі також виступила завідувачка науково-методичної лабораторії природничо-математичних дисциплін КЗ «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського Л.М. Хлань, яка проаналізувала ринок праці Кіровоградської області і за допомогою цифр довела необхідність підготовки фахівців за даною ОП у регіоні. Згідно її інформації, близько третини вчителів, які викладають географію у ЗЗСО, не мають географічної освіти – переважно це школи сільської місцевості. Здобувачі вищої освіти (зустріч 3, 18.02.2021 р., 14:00-15:00) та випускники даної ОП (зустріч 8, 19.02.2021 р., 15:30-16:00) на зустрічах з експертною групою підтвердили факт їхнього залучення гарантом і випусковою кафедрою до перегляду змісту ОП з метою врахування пропозицій та покращення ОП. Це підтвердили випускники Жердієва І. та Волощук М. Однак на питання експерта випускників Волощуку М. «Чому саме питання дотримання майбутніми вчителями принципів толерантності та гендерної рівності Ви запропонували до внесення у зміст ОП», випускник дав не впевненої відповіді. Натомість Жердієва І. свою пропозицію сформулювала чітко і зрозуміло. Перегляд схвальних відгуків на дану ОП від знаних представників академічної географічної спільноти України, а також відгук професора університету Південної Дакоти (США) Дж. Уайта (REVIEW від 08 лютого 2021 р.) засвідчують відповідність і необхідність даної ОП. Аналіз наданих додаткових документів засвідчує залучення роботодавців до формування цілей та ПРН за даною ОП (протокол засідання кафедри №8 від 26.02.2019 р. з пропозиціями Павленко С.О., Знахаренка О.М. та Жердієвої І.С.).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Досвід аналогічних вітчизняних та закордонних ОП обговорювався як до створення даної ОП (протокол засідання кафедри №6 від 28.01.2016 р.), так і за результатами першого випуску шляхом проведення методичного семінару «Освітні програми з географії: досвід розробки та впровадження у закладах вищої освіти США та України» (протокол засідання кафедри №5 від 19.11.2020 р.) (https://www.cuspu.edu.ua/ua/newspgf/11653-kafedra-heohrafii-ta-heoekolohii-tdp-im-v-vynnychenka-spilno-iz-kafedroi-heohrafii-ta-heoprostorovykh-nauk-derzhavnoho-universytetu-shtatu-pivden-na-dakota-misto-brukinz-ssha-provela-mizhnarodnyi-metodychnyi-seminar-na-temu-osvitni-prohramy-z-heohrafii-dosvid-rozrobky-ta-vprovadzhennia-u-zakladakh-vyshchoi-osvity-ssha-ta-ukrainy?fbclid=IwAR2uP2ZZnsSOohXk5_8pnb_EX2b_PHNy022FjNamqq75qQEXiIHaYKdDoeM). Окрім наведеного в матеріалах самоаналізу, слід зазначити, що цілі освітньої програми «Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота» і ПРН у цілому відповідають загальноукраїнським тенденціям розвитку спеціальності «Середня освіта (Географія)» з головною спільною проблемою для всіх подібних ОП – це малий контингент здобувачів ВО. Сучасні тенденції розвитку спеціальності 014 Середня освіта (Географія), як і інших природничих напрямів (фізика, хімія, біологія) не можна назвати позитивними: втрата престижу вчительської професії, низький рівень заробітних плат, а донедавна – відсутність географії як предмету у випусковому класі. Саме ці причини сприяють малому контингенту здобувачів на даній спеціальності в цілому в Україні, і конкретно на даній ОП. Цілі даної ОП та ПРН визначаються з урахуванням галузевого та регіонального контексту. Останній полягає в тому, що індивідуальні наукові дослідження здобувачів та НПП, виконання курсових робіт, кафедральна тематика наукових досліджень та й викладання окремих освітніх компонентів («Геологія», «Метеорологія і кліматологія», «Гідрологія», «Геоморфологія», «Основи ландшафтознавства» та ін.) ґрунтується на регіональних об'єктах, процесах та явищах. Наявність глибоких географічних знань регіону дають здобувачам можливість проводити цікаві екскурсії у природу під час проходження виробничих (педагогічних) практик, організувати цікаві пізнавальні багатоденні походи вихідного дня або одноденні виходи, робити складати туристичні та екскурсійні маршрути тощо. У зв'язку з цим, в межах відповідних освітніх компонентів передбачено розділи або теми з вивчення Кіровоградської області. До вибіркового компонентів освітніх програм введено дисципліни «Заповідні території Кіровоградської області» та «Топоніміка Центральної України». Врахування досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм добре відображено у матеріалах самоаналізу ОП. Це підтверджується наявністю вказаних освітніх компонентів у навчальному плані та ОП. Порівняння змісту даної ОП з аналогічними програмами підготовки бакалавра у закордонних ЗВО здійснене на прикладі Університетського коледжу Лондона (UCL).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в Україні відсутній. У зв'язку з цим, при визначенні ПРН розробники ОП враховували вимоги Національної рамки кваліфікацій для сьомого кваліфікаційного рівня. У відомостях про самооцінювання ОП також зазначено, що ОП розроблена на основі методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти (схвалених сектором вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, протокол №3 від 29.03.2016 р.), Листа Міністерства освіти і науки України №1/9-239 від 28.04.2017 р., проекту Стандарту вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Географія) та Закону України «Про вищу освіту» №1556-VII від 01.07.2014 р., а також при визначенні загальних компетентностей та результатів навчання, використовувався доробок, одержаний при виконанні проекту Європейського Союзу «Tuning Educational Structures in Europe (TUNING)» («Гармонізація освітніх структур в Європі»). Також у відомостях про самооцінювання вказано, що зміни до ОП внесені у

відповідності до рекомендацій і зауважень, висловлених експертами Національного агентства під час первинної акредитації даної ОП у 2020 р. Відповідність програмних результатів навчання вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня забезпечується інтегральною компетентністю, яка відповідає вимогам НРК для 7 кваліфікаційного рівня, а також відповідністю ПРН1, ПРН4, ПРН5, ПРН6, ПРН7, ПРН10, ПРН15, ПРН18, ПРН20.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Цілі ОПП сформульовані чітко, цілком узгоджуються зі стратегічною метою діяльності та місією ЦДПУ, відповідають тенденціям розвитку спеціальності та ринку праці. У ЗВО розширюється практика залучення заінтересованих сторін до обговорення ОП, а також до участі роботодавців в освітньому процесі. Позитивною практикою є залучення іноземних фахівців до освітньої діяльності. Географічно ЦДПУ – єдиний заклад вищої освіти в межах регіону Центральної України (Кіровоградська і прилеглі частини Миколаївської, Дніпропетровської та Черкаської областей), який здійснює професійну підготовку фахівців за такою ОП. Зустрічі із стейкхолдерами підтверджують потребу у фахівцях – випускниках даної ОП, особливо для ЗЗСО сільської місцевості. Виявлений прогрес у систематичності залучення стейкхолдерів до розробки даної ОП, особливо роботодавців, здобувачів і випускників.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Недоліки: не виявлено. Слабкі сторони: малий контингент здобувачів ВО на даній ОП, що пов'язано з сучасними загальнодержавними тенденціями до втрати престижу вчительської професії, низького рівня заробітних плат, а донедавна – відсутністю географії як предмету у випускному класі. Слабо прописана унікальність ОП. Рекомендації: винаходити нові форми профорієнтаційної роботи з абітурієнтами. Прописати унікальність на основі відмінностей даної ОПП від аналогічних програм, які впроваджені у ЗВО інших регіонів України (регіональний контекст підготовки фахівців, тобто підготовка «на місцевому географічному, туристичному і краєзнавчому матеріалі»).

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОПП має відповідність за підкритеріями 1.1, 1.2, 1.4, з незначними недоліками здійснення освітньої діяльності за підкритерієм 1.3.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

У відповідності до навчального плану та ОП загальний обсяг освітньої програми становить 240 кредитів ECTS. Такий обсяг цілком відповідає вимогам до освітньо-професійних програм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Обсяг обов'язкових освітніх компонентів, спрямованих на формування компетентностей становить 175,5 кредитів (ECTS). Обсяг дисциплін вільного вибору здобувача ВО становить 64,5 кредитів (це становить 26,9% від загального обсягу ОП), що відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту».

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

У відповідності до рекомендацій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, при повторній акредитаційній експертизі у першу чергу аналізуються зміни, що відбулися за період з моменту проведення попередньої експертизи за даною ОП. Тому для порівняння ЕГ використовувала ОП 2019 року (для набору у 2020 р.) та ОП 2020 р. (для набору у 2021 р.), а також були проаналізовані зміни, пов'язані із врахуванням зауважень, рекомендацій і пропозицій, сформульованих у звіті ЕГ при первинній акредитації. Серед додаткових документів гарантом був наданий витяг з протоколу засідання Вченої ради ЦДПУ №7 від 27.01.2021 р., де слухалося питання про виправлення недоліків і зауважень та врахування пропозицій експертної групи. Повнота врахування зауважень і пропозицій ЕГ з попередньої акредитації даної ОП підтверджується наданим гарантом серед додаткових документів портфоліо із переліком сформульованих зауважень і пропозицій та здійсненими відповідно їм заходами. Результати повторної акредитаційної експертизи показали, що виявлені ЕГ з попередньої акредитаційної експертизи невідповідності шифрування ОК та семестрів, кількості ОК в ОПП та НП, кількості та формулюванні компетентностей і ПРН в ОПП та значній частині силабусів/робочих програм, невідповідності кількості кредитів у НП, ОПП та силабусах/робочих програмах у більшості випадків виправлені, а пропозиції щодо скорочення кількості ФК та ПРН враховані у повному обсязі. Після виправлення зауважень на даній ОПП ЕГ констатує, що тепер зміст ОПП має в цілому чітку структуру, а освітні компоненти, включені до ОП, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН. Разом з тим, формулювання “в цілому” означає, що виявлена певна невідповідність кількості кредитів у ОПП та РП: ОК11 (ОПП - 7,5, РП - 7,0), ОК 12 (ОПП - 6,5, РП - 7,0), ОК13 (ОПП - 6,5, РП - 7,0), ОК14 (ОПП - 3,0, РП - відсутня у таблиці 1 до матеріалів самоаналізу), ОК23 (ОПП - 3,0, РП - відсутня у таблиці 1 до матеріалів самоаналізу). Крім того, у поданому навчальному плані 2020 року (затверджений протоколом №2 від 31.08.2020 р.) остання колонка плану освітнього процесу називається “Розподіл кредитів ЄКТС на тиждень за курсами і семестрами”, містить кількість тижневих годин, а не кредитів.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст освітньо-професійної програми “Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота” відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності “Середня освіта (Географія)” (в її основі - зміст географічних наук як основа шкільної географії, психолого-педагогічні та методичні аспекти процесу навчання географії в школі. Він акцентований на формуванні необхідних компетентностей відповідно до присвоюваної кваліфікації «Бакалавр середньої освіти (Географія). Вчитель географії закладу загальної середньої освіти. Організатор краєзнавчо-туристичної роботи». Відповідно, ОП зорієнтована на підготовку вчителів географії та організаторів краєзнавчо-туристичної роботи. Тому перелік визначених ОП компетентностей передбачає набуття теоретичних географічних і краєзнавчо-туристичних знань та їх закріплення в польових умовах під час навчальних практик, при підготовці курсових робіт, у процесі виробничої (педагогічної) практики у школі та у процесі здійснення індивідуальних наукових досліджень. Пропозиція ЕГ з попередньої акредитаційної експертизи стосовно узгодження обсягу кредитів ОК “Психологія”, “Педагогіка” та “Методика навчання географії” в ОПП відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» (https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Polog_OP_CUSPU_2019-2020.pdf) врахована: на вивчення “Педагогіки” передбачено 9,0 кредитів ЄКТС (у Положенні - 9,0), “Психології” - 4,5 кредити (у Положенні - 4,5), а “Методики навчання географії” - 4,0 кредити.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Частка вибіркового вибору дисциплін за даною ОПП становить 64,5 (26,9% від загалу), що відповідає обсягові, передбаченому законодавством. Структура ОПП в цілому передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін. Але такий вибір не можна вважати повноцінним, оскільки він обмежується малим контингентом здобувачів на ОПП, тобто меншим за встановлені університетом норми у 25 (30) осіб - переважно з економічних причин. Це обмеження не поширюється на ті випадки, коли певний спеціалізований блок дисциплін обрали всі здобувачі, що навчаються на даній ОПП. Для досягнення спільного результату між здобувачами даної ОПП відбувається обговорення переліку вибіркового вибору дисциплін, після чого приймається спільне рішення про вибір, яке озвучується кураторові. Тому до такої форми вибору більше підходить поняття “індивідуально-групової”. Організація освітнього процесу за обраними дисциплінами покладається на деканат і навчально-методичний відділ, а реалізація процесу - на випускову кафедру. Перелік та анотації вибіркового вибору дисциплін розміщений на сайті випускової кафедри (<https://www.cuspu.edu.ua/ua/kafedry-heohrafii-ta-heoekolohii/osvitnia-diialnist/anotatsii-kursiv>). Запит ЕГ на надання копій індивідуальних навчальних планів здобувачів 4 курсу гарантом ОПП не був задоволений. У відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» (https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/poloj_OP_2020-2021.pdf) та «Положення про порядок реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін у ЦДПУ імені Володимира Винниченка» (https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/ND_Vibirkovi_11.2019.pdf) здобувачі ВО всіх рівнів вищої освіти денної і заочної форми навчання мають обирати вибірково навчальні дисципліни соціально-гуманітарної підготовки та дисципліни фахового спрямування шляхом реєстрації через Moodle-ЦДПУ.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти. Її організація і проведення регламентується «Положенням про організацію практичної підготовки в ЦДПУ» (https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/poloj_praktika_cuspu_2020.PDF), обсяги і час проведення - навчальним планом, зміст - ОПП та робочою програмою практик. Професійна підготовка містить блок практичної підготовки (28 кредитів ЄКТС) включно з навчальними польовими географічними практиками (2-7 семестри), педагогічною практикою в школі (8-й семестр) та курсовими роботами (з географічних/краєзнавчо-туристичних дисциплін (6 семестр) та з педагогіки/психології/методики навчання географії/методики організації краєзнавчо-туристичної роботи (8 семестр)). З 2018 р. до ОП включено пропедевтичну практику з психології, педагогіки та фаху. Система навчальних географічних практик на випусковій кафедрі налагоджена добре. Вказані практики дають можливість здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Це було підтверджено як зі здобувачами та випускниками ОПП, так і стейкхолдерами під час зустрічі. Зауваження ЕГ попередньої акредитаційної експертизи про недостатність матеріально-технічного забезпечення проведення навчальних практик, а також про необхідність упорядкування обліку та роботи з документами і угодами з базами практик виправлене: закуплене нове туристичне спорядження (зокрема, туристичні намети та килимки), оновлені угоди з базами проходження практик.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

У відомостях про самооцінювання наводиться перелік освітніх компонентів даної ОП, де передбачається набуття соціальних навичок soft skills: ПРН7 - здатності займати активну життєву позицію та розвивати лідерські якості; ПРН10, ПРН11, ПРН13 - сприяють формуванню критичного мислення; ПРН14, ПРН15, ПРН16, ПРН17, ПРН18, ПРН20, ПРН21 - формуванню комунікативних навичок, здатності створювати рівноправне, справедливе освітнє середовище, адаптивності, креативності; ПРН19 - комунікативних навичок та здатності працювати в команді. Більшість ОК спрямовані на формування здатності навчатися упродовж усього життя. В ОП набуттю soft skills сприяє низка ОК: ОК1, ОК4, ОК6, ОК7, ОК9, ОК29 - формують соціальний інтелект і комунікативні навички; ОК2, ОК3, ОК6, ОК7 - здатність займати активну життєву позицію та розвивати лідерські якості; ОК6, ОК7, ОК9, ОК10 - здатність створювати рівноправне освітнє середовище; ОК5, ОК23, ОК24 - формують адаптивність; ОК3, ОК27 - критичне мислення. Таким чином, формування соціальних навичок відбувається упродовж усього періоду навчання і забезпечується як під час аудиторних занять, самостійної роботи, так і під час проходження різних видів практик. Крім того, такі навички здобувачі набувають під час організації та проведення організаційних заходів, конкурсів, свят, конференцій, змагань тощо.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт за спеціальністю відсутній. Зміст даної ОП спрямований на набуття компетентностей, які є основою кваліфікації професії (за Класифікатором ДК 003:2010) вчителя закладу загальної середньої освіти, організатора позакласної та позашкільної виховної роботи з дітьми, керівника краєзнавчо-туристичного гуртка. Це досягається за рахунок набуття інтегральної, загальних (ЗК1-ЗК12) і фахових компетентностей спеціальності (вчителя географії): ФК1-ФК14, та спеціалізації (керівника краєзнавчо-туристичного гуртка): ФКС1-ФКС4, а також досягнення ПРН1-21 і ПРНС1-4. Зауваження, надане ЕГ з попередньої акредитаційної експертизи щодо уточнення формулювання "бакалавр освіти" враховане і формулювання відредаговане на "бакалавр середньої освіти". Разом з тим, ЕГ звертає увагу, що професія організатора краєзнавчо-туристичної роботи, за якою також присвоюється відповідна кваліфікація, у названому Класифікаторі відсутня.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Визначення бюджету часу здійснюється за "Положенням про організацію освітнього процесу в ЦДПУ ім. В. Винниченка" (https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/poloj_OP_2020-2021.pdf), де у пункті 6.11 вказується, що середній обсяг самостійної роботи для студентів 1-2 курсів складає 50%, для студентів 3 курсу – 50-55%, для студентів випускних курсів – 55-66%. Підрахунок годин за ОК навчального плану 2020 року, які вивчаються на першому курсі показав, що частка самостійної роботи в освітньому процесі становить 59,6%. У ЗВО розроблене «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Центральнотуркменському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджено вченою радою університету, протокол № 2 від 30.09.2019 р) (https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Poloj_yakist_ოსვითნ_diyaln_2019.pdf). Однак, позначене у матеріалах самоаналізу опитування студентів на предмет визначення фактичної завантаженості здобувачів ОП перебуває у початковій стадії. Взаємодія з органами студентського самоврядування здійснюється у напрямі

поліпшення якості освітнього процесу, а прикладів взаємодії у напрямі визначення фактичної завантаженості здобувачів ОП ЕГ не виявлено

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма навчання за цією ОП відсутня.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Обсяг навчального навантаження за даною ОПП відповідає вимогам чинного законодавства до освітньо-професійних програм першого (бакалаврського) освітньо-професійного рівня вищої освіти. Зміст ОПП відповідає предметній області заявленої спеціальності. Процедура та обсяг вибору навчальних дисциплін здобувачами відповідає вимогам чинного законодавства та нормативним документам ЗВО. Зміст ОПП передбачає набуття здобувачами соціальних навичок. Більшість зауважень і пропозицій ЕГ з попередньої акредитації даної ОП, висловлених у звіті, виправлено: шифрування ОК в ОПП, НП та робочими програмами/силабусами та кількість у них кредитів приведена у відповідність, ліквідована різниця у кількості вибіркового компонентів у НП, ОПП та силабусах/робочих програмах. Пропедевтичні навчальні практики з психології, педагогіки і фаху впроваджені. Упорядкований облік та робота з документами і угодами з базами проходження навчальних та виробничих практик.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Недоліки: не виявлено. Слабкі сторони: Обсяг у кредитах окремих освітніх компонентів у силабусах/робочих програмах та ОПП/НП залишається невідповідним. Організація процедури вибору освітніх компонентів та формування індивідуальної освітньої траєкторії важко назвати індивідуальною - більше підходить формулювання "індивідуально-групово". Обсяг самостійної роботи для здобувачів першого курсу за даною ОПП суттєво відрізняється від визначеного нормативними документами ЗВО і відповідає рівню четвертого курсу. ЗВО недостатньо вживає заходів, щоб реалістично оцінити, який обсяг самостійної роботи, у середньому, необхідний здобувачеві ВО для належного опанування освітніх компонентів. Рекомендації: Гарантові ОПП та НПП слід переглянути обсяг кредитів на їх відповідність ОПП та НП. Впроваджувати нові форми профорієнтаційної роботи з абітурієнтами. Привести у відповідність до нормативних документів ЗВО обсяг самостійної роботи відповідно до курсів навчання.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Зміст ОПП відповідає предметній області заявленої спеціальності, а більшість зауважень і пропозицій ЕГ, сформульованих за результатами попередньої акредитації даної ОП, виправлено. Цими змінами ЗВО в рамках даної ОПП довів своє бажання змінюватися та удосконалюватися. ОПП має відповідність за підкритеріями 2.1, 2.3, 2.5, 2.6, 2.7 з окремими слабкими сторонами здійснення освітньої діяльності за підкритеріями 2.2, 2.4, 2.8.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому до Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка у 2021 році оприлюднені на офіційному веб-сайті ЦДПУ (<https://www.cuspu.edu.ua/ua/admission-rules-2018>), містять значну деталізацію у вигляді численних додатків та архів правил вступу за 2017-2020 рр. Правила прийому є зрозумілими. Аналіз змісту правил прийому у 2021 році дає право зробити висновок про те, що вони не

містять дискримінаційних положень. Більш детальна інформація про особливості вступної кампанії (творчі заліки і конкурси, олімпіади для вступників, програми і розклади вступних випробувань тощо) подана на сайті ЦДПУ в розділі Абитурієнту (<https://www.cuspu.edu.ua/ua/informatsiia-dlia-abiturientiv-2015-07>).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за освітньою програмою «Середня освіта (Географія)» враховують особливості самої освітньої програми. Зокрема, на навчання для здобуття ступеня бакалавра за ОП приймаються особи з повною загальною середньою освітою за результатами ЗНО з урахуванням середнього бала документа про повну загальну середню освіту та балів за особливі успіхи (призери IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з географії; III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН України). Конкурсні предмети (<https://www.cuspu.edu.ua/images/abiturientu-2021/predmeti2021.pdf>) та вагові коефіцієнти (https://www.cuspu.edu.ua/images/abiturientu-2021/pravila_dodatki/1.3.pdf) розміщені на офіційному сайті ЗВО. У відповідності до додатку 1.3 Правил прийому географія як профільний предмет має найбільшу вагу коефіцієнту (0,45), інші предмети мають вагу по 0,2. Це дає змогу зараховувати на дану ОПП більш професійно орієнтованих абитурієнтів. З 2017 року за результатами участі в олімпіаді ЦДПУ з географії додається до 20 балів до сертифікату ЗНО з географії.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, викладені у положенні ЗВО «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти ЦДПУ ім. В.Винниченка» (https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/CUSPU_Academic_Mobility_10.2019.pdf). Викладені у Положенні посилання на документальну базу не містять посилань на Конвенцію про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), однак містять посилання на законодавчу базу України. Зокрема, у розділі 3 зазначається, що університет визнає еквівалентними та перезараховує результати навчання здобувача вищої освіти у ЗВО-партнері. Визнання результатів навчання в рамках академічного співробітництва із ЗВО-партнерами здійснюється з використанням європейської системи трансферу та накопичення кредитів ECTS або з використанням системи оцінювання навчальних здобутків здобувачів вищої освіти, прийнятої у країні ЗВО-партнера, якщо в ній не передбачено застосування ECTS. Перезарахування вивчених навчальних дисциплін здійснюється на підставі представленого здобувачем вищої освіти документа з переліком та результатами навчальних здобутків з навчальних дисциплін, кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків здобувача ВО, заведеного в установленому порядку ЗВО-партнера. Для забезпечення прозорості відмінностей оцінювання в межах ЄПВО (єдиного простору вищої освіти), оцінки, отримані в усіх країнах та навчальних закладах, підлягають належному трактуванню та правильному порівнянню. Результати підсумкової атестації під час навчання у ЗВО-партнері виставляються за шкалою, прийнятою у цьому ЗВО-партнері і переводяться у шкалу, прийняту в університеті. Практик застосування вказаних правил на ОПП не було. На переконання ЄГ, перезарахування результатів навчання, отриманих лише в закладах-партнерах ставить можливість реалізації процесу академічної мобільності у залежність від наявності партнерського договору (непряма перешкода). Тому рекомендуємо доповнити вказаний документ визнанням академічної мобільності у будь-якому закладі вищої освіти.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Механізм визнання результатів неформальної освіти передбачений і регулюється нормативно-правовою базою ЗВО у вигляді документу "Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Центральнотрадянському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка" (https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/polog_rezult_navchan_20.01.2021.PDF). Це положення розміщене на офіційному сайті ЗВО та доступне для всіх учасників освітнього процесу. Під час зустрічі з науково-педагогічним персоналом з'ясовано, що здобувачам під час проходження виробничої (педагогічної) практики та під час вивчення освітнього компоненту "Методика навчання географії" пропонується пройти курси на освітніх платформах "Prometheus", "EdEra", "На Урок", "Всеосвіта", за результатами яких видаються відповідні сертифікати. Кожен із сертифікатів оцінюється певною кількістю балів, які додаються до загальної кількості балів за практику або за освітній компонент. Однак такий приклад поки є лише підґрунтям для впровадження результатів неформальної освіти, але не є повноцінним визнанням результатів, отриманих у неформальній освіті, оскільки здобути кредити треба зараховувати не в межах конкретного виду діяльності, а окремо, за певною кількістю кредитів. Тому рекомендуємо звернути увагу на цю особливість впровадження результатів, здобутих у неформальній освіті.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому викладені у зручному форматі і суттєво деталізовані у вигляді численних додатків, є також архів правил вступу за 2017-2020 рр. Більш широко інформація для вступників подана у розділі “Абітурієнту”. У відповідності до додатку 1.3 “Правил прийому...”, географія як профільний предмет має найбільшу вагу коефіцієнту (0,45) у порівнянні з іншими предметами (по 0,2), що дає можливість залучити більшу кількість професійно орієнтованих на географію абітурієнтів. Створена нормативна база як підґрунтя для впровадження результатів, отриманих у неформальній освіті. Зауваження і пропозиції, сформульовані у звіті експертної групи з попередньої акредитаційної експертизи, враховано.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Недоліки: не виявлено. Слабкі сторони: Вказаний викладачами приклад зарахування результатів, отриманих у неформальній освіті в межах окремих ОК є неповноцінним. Університет визнає еквівалентними та перезараховує результати навчання здобувача вищої освіти в рамках академічного співробітництва лише у ЗВО-партнері. Однак це ставить можливість проходження академічної мобільності у залежність від ЗВО-партнера, що звужує можливість вибору здобувачеві. Пропозиції: Гарантові та НПП слід вдосконалити критерії оцінювання в рамках ОК, які б враховували надання заохочувальних балів. Переглянути нормативні документи ЗВО з метою розширення можливостей проходження академічної мобільності поза рамки співпраці з ЗВО-партнерами.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОПП має відповідність за підкритеріями 3.1, 3.2, 3.3 з окремими недоліками здійснення освітньої діяльності за підкритерієм 3.4.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми навчання за даною ОП визначено «Положенням про організацію освітнього процесу в Центральнотуркменському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка на 2020–2021 навчальний рік» https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/poloj_OP_2020-2021.pdf. Натомість інформації про методи навчання, як про це стверджують автори самооцінювання, дане положення не містить, як і наведене у звіті з самооцінювання за цим критерієм інше «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти» (https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Poloj_yakist_osvtn_diyaln_2019.pdf). У цьому звіті наведено досить розлогий перелік методів навчання, по суті, перераховано всі відомі методи навчання і викладання. Разом з тим, здобувачі ВО повідомили, що переважно використовуються традиційні методи: лекції, лабораторні/практичні роботи, контрольні роботи. Загалом зазначені методи забезпечують досягнення програмних результатів навчання за ОК. Спостерігається кореляція між арсеналом методів, наведених у таблиці 3 і їх переліками у РП та силабусах ОК. Згідно результатів соціологічного опитування, методику викладання дисциплін позитивно оцінили 91,2% здобувачів. Студенти підтверджують достатню толерантність і повагу викладачів, що відповідає вимогам студентоцентрованого підходу. Зокрема, високо було оцінено доступність консультацій, якою задоволені 90,6% здобувачів даної ОП. Широкий арсенал методів навчання дозволяє викладачам враховувати індивідуальні особливості студентів, що також відповідає такому підходу. Аналіз нормативного забезпечення освітнього процесу показав, що ЗВО жодним чином не обмежує викладачів у їх виборі методів навчання. Разом з тим, деяка частина методів навчання, хоча й зазначена, але використовується обмежено. Так, не повною мірою використовуються технології і можливості спеціалізованих освітніх платформ дистанційного навчання. Наприклад наповненість навчальними матеріалами багатьох дистанційних курсів на платформі Moodle знаходиться у зародковому стані, на окремі з них навіть не зараховані студенти, хоча ЗВО декларує використання цієї платформи для дистанційного

навчання. Натомість часто перевага надається не профільним для використання в освітньому процесі клауд-месенджером на зразок Viber чи Telegram

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Здобувачі вищої освіти мають доступ до інформації про цілі, зміст та програмні результати навчання, порядок та критерії оцінювання освітніх компонент. Ця інформація міститься у робочих програмах та силабусах ОК, які знаходяться у відкритому доступі на сторінці кафедри. Також зазначені документи містять порядок та критерії оцінювання знань з відповідної ОК. Робочі програми та силабуси програми знаходяться у доступі постійно. Здобувачі ВО підтверджують, що на першому занятті з дисципліни їх знайомлять з критеріями оцінювання, вимогами та особливостями освітнього процесу за даною ОК. Крім того, на сайті ЗВО міститься перелік вибіркового дисциплін. Згідно «Положення про порядок реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін у Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» (https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/poloj_vibirkov_disc_2020.PDF), кожна дисципліна має супроводжуватися анотацією, мають бути зазначені обсяги і види навчальної роботи, викладачів, які викладатимуть вибірково навчальні дисципліни та мінімальну кількість осіб, що можуть вивчати кожну з навчальних дисциплін, за якими проводиться вибір. Така інформація доступна здобувачам освіти, окрім останнього параметру (мінімальної кількості здобувачів). Основні моменти організації освітнього процесу регулюються відповідним оновленим положенням «Положення про організацію освітнього процесу в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка на 2020-2021 навчальний рік» (https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/poloj_OP_2020-2021.pdf). За словами гаранта ОП, в комп'ютерах факультетського комп'ютерного класу є навчально-методичні матеріали, електронні підручники, електронні атласи у кількості, достатній для здійснення освітнього процесу за даною ОП. Також на сторінці природничо-географічного факультету оприлюднено статичний розклад занять, де оперативні зміни не відображаються. Можна вважати, що ЗВО вжито заходів щодо усунення зауважень, висловлених попередньою проектною групою щодо інформування здобувачів ВО про цілі, зміст та програмні результати навчання. Разом з тим, окремі аспекти донесення інформації до учасників освітнього процесу є дещо архаїчними, а відтак потребують покращення. Серед його можливих напрямів створення сервісу електронного розкладу, активніше використання для інформування усіх учасників освітнього процесу особистих електронних кабінетів викладачів та студентів, тим більше, що для цього створено певні передумови. Так, на сайті ЗВО підключені покликання (лінки) для переходу на власні освітні web-сервіси wiki-ЦДПУ, owncloud-ЦДПУ, де уже міститься частина навчально-методичних матеріалів окремих ОК.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Здобувачі ВО за даною програмою залучені до проведення наукових досліджень. На кафедрі географії та геоєкології діє 9 (у звіті із самооцінювання мова йде про 10 гуртків) студентських наукових гуртків, актуальні плани роботи яких відображені на сторінці кафедри <https://www.cuspu.edu.ua/ua/kafedry-heohrafi-ta-heoekolohii/naukov-robotu/naukova-robotu-studentiv>. Частина студентів відвідують більше ніж один такий гурток. Певні наукові дослідження проводяться студентами під час навчальних та виробничих практик й у подальшому використовуються при написанні відповідних звітів та підготовці курсових робіт (проектів). У звіті із самооцінювання ОП мова йде про впровадження результатів таких досліджень у роботу Кіровоградського обласного центру краєзнавства туризму та екскурсій учнівської молоді, про що було надано відповідну довідку про впровадження. Частина результатів наукової роботи студентів впроваджено у освітній процес самого ЗВО. Результати студентської наукової роботи проходять апробацію на різноманітних наукових заходах, зокрема Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції для студентів, аспірантів, молодих вчених «Освітні й наукові виміри географії та туризму», Міжнародній науково-практичній конференції «Стратегії інноваційного розвитку природничих наук». Здобувачі вищої освіти беруть участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт. Рекомендуємо повніше використовувати науковий потенціал навчальних практик, які поки що проводяться переважно у форматі екскурсій. З цією метою варто укласти угоди з Кіровоградським обласним центром з гідрометеорології, регіональним офісом водних ресурсів у Кіровоградській області чи іншими установами, що зможуть забезпечити поєднання практичної підготовки і наукових досліджень. На кафедрі географії та геоєкології розробляються 2 науково-дослідні теми, до виконання яких радимо активніше залучати здобувачів ВО.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Експертна група відзначає оновлення змісту освітніх компонент за даною ОП, порівняно з РП/силабусами цих освітніх компонент попередніх років. У звіті з самооцінювання йдеться про регулярне оновлення на основі наукових досягнень і сучасних практик змісту ОК, зокрема ОК17, ОК19, ОК20, ОК24. Розгляд оновлень РП/силабусів навчальних дисциплін відбувається на засіданні кафедри. Разом з тим, на думку ЕГ, оновлення змісту, передусім, має відбуватися за рахунок моніторингу досягнень у відповідних галузях науки. Натомість включення до змісту

ОК20 теми «Впровадження навичок критичного сприйняття інформації у навчальний процес при вивченні курсу ЕІСТУ (за матеріалами проекту IREX «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність»)» не стосується предметної області даної навчальної дисципліни. Некоректним є «оновлення» РП «Картографія з основами топографії», де програма навчальної дисципліни та питання підсумкового контролю на 100% запозичені з робочої програми іншого ЗВО, яка є у відкритому доступі і датується 2008 роком. До того ж, зміст дисципліни цієї ОК у РП 2017 р. і 2020 р. не відрізняються. Так само повністю ідентичним є зміст РП дисципліни «Геологія» за 2017 і 2020 р. Варто зауважити, що оновлення змісту ОК має бути і в частині рекомендованої для вивчення курсу літератури. Наприклад, у тій же робочій програмі ОК12 відсутні літературні джерела за останні 10 років, те саме стосується і переліку рекомендованої літератури для вивчення ОК19 «Регіональна економічна і соціальна географія» (причому у самооцінюванні для цієї ОК зазначається, що її оновлення відбувається з урахуванням «сучасних соціально-економічних процесів»). Дивно читати, що в «практиці викладання курсу «Ландшафтознавство» використовуються результати теоретичних і практичних здобутків професора А.І. Кривульченка», адже цей курс професор А.І. Кривульченко власне й викладає. Наведене вище дає підстави стверджувати, що оновлення змісту частини РП/силабусів відбувається досить формально.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інтернаціоналізація діяльності ЗВО визначається «Довгостроковою програмою ЦДПУ ім. В. Винниченка щодо участі працівників у виконанні проектів міжнародної співпраці» https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Dovgostrokova_program_proekti_mijnar_diyaln.pdf. Для забезпечення організації, технічного та інформаційно-методичного супроводу міжнародної діяльності університету, сприяння його інтернаціоналізації у ЗВО створено університетський міжнародний центр https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Poloj_mijnarodn_centr_11.2019.pdf. Викладачі кафедри взяли участь у кількох міжнародних проєктах, зокрема гендерних студіях «Крок до демократії та миру у сусідніх до ЄС країнах з різними традиціями» за підтримки програми ERASMUS+; програмах академічних обмінів DAAD та співробітництва з Поморською академією (Польща); проєкті «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність» від IREX. Відтак, можна стверджувати, що у ЗВО створено певні передумови для запровадження міжнародної академічної мобільності викладачів та здобувачів ВО за даною ОП, однак практика такої діяльності поки відсутня. Основною перешкодою для участі у програмах міжнародної академічної мобільності студенти назвали психологічні перестороги, пов'язані з переїздом до іншої країни. Позитивною практикою для вирішення цих проблем є інформування здобувачів ВО та викладачів про порядок реалізації ними права на академічну мобільність <https://www.cuspu.edu.ua/ua/newspgf/11564-studenty-heohrafy-rozshyryly-svoi-znannia-shchodo-mizhnarodnoi-mobilnosti-ta-riadu-mizhnarodnykh-osvitnikh-proektiv-do-iakykh-zaluchenyi-tdpui-imeni-volodymyra-vynnychenka>. Здобувачі освіти та НПП на ОП мають доступ до директорії журналів відкритого доступу DOAJ, пошукової системи академічних текстів BASE. Бібліотека ЗВО надає передплачений безкоштовний доступ до провідних наукометричних баз SCOPUS/WoS, однак протягом роботи експертної групи не працювали ні електронний каталог бібліотеки, ні інституційний репозитарій ЗВО. Позитивною практикою є налагодження співпраці з кафедрою географії та геопросторових наук державного університету Південної Дакоти (США), яка здійснюється у різних формах: он-лайн лекції з електоральної географії, семінари для НПП та здобувачів. Разом з тим, ознайомлення здобувачів ВО із світовими науковими здобутками у географії має здійснюватись і при вивченні інших навчальних дисциплін.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Активне функціонування студентських наукових гуртків, участь здобувачів ВО у Всеукраїнських конкурсах наукових праць, впровадження результатів студентської наукової роботи за межами ЗВО. Викладачі кафедри географії та геоєкології залучені до міжнародних наукових проєктів під егідою ERASMUS+, DAAD, IREX та ін. ЗВО надає НПП передплачений безкоштовний доступ до провідних наукометричних баз SCOPUS/WoS.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Недоліки: не виявлено. Слабкі сторони: недостатня наповненість навчальними матеріалами багатьох дистанційних курсів, деяка дезорганізованість освітнього процесу в умовах дистанційного навчання, відсутність сервісу електронного розкладу, де відображалися б оперативні зміни; обмежене використання особистих електронних кабінетів викладачами та здобувачами ВО; оновлення частини РП/силабусів освітніх компонент є формальним і не торкається їх змістовної частини. Рекомендації: продовжити наповнення навчальними та методичними матеріалами дистанційних курсів; удосконалити технології дистанційної освіти, використовуючи для цього профільні для дистанційного навчання платформи; повніше використовувати науковий потенціал навчальних практик шляхом укладання угод з установами, що зможуть забезпечити поєднання практичної підготовки і наукових досліджень (Кіровоградським обласним центром з гідрометеорології, регіональним офісом водних ресурсів у Кіровоградській області); дотримуватись неформального оновлення змісту РП/силабусів освітніх

компонент на підставі сучасних наукових досліджень у відповідних галузях, у т.ч. і в частині літератури, рекомендованої для вивчення курсу; розвивати практику міжнародної академічної мобільності викладачів та здобувачів ВО за даною ОП; налагодити роботу електронного каталогу бібліотеки та інституційного репозитарію ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОПП відповідає характеристикам якості освітньої програми за підкритеріями 4.1-4.3, 4.5 із незначними зауваженнями та відповідає підкритерію 4.4 із зауваженнями.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Система контрольних заходів, їх зміст та оцінювання визначається «Положенням про організацію освітнього процесу в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» (https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/poloj_OP_2020-2021.pdf) та загалом відповідають Європейській кредитно-трансферній системі. У звіті з самооцінювання наведено досить розлогий перелік контрольних заходів, однак здобувачі ВО вказують, що переважно застосовуються традиційні форми контролю: усні та письмові опитування, контрольні роботи. Так само традиційними є і форми підсумкового контролю: залік, диференційований залік, екзамен, захист курсової роботи. Загалом форми контрольних заходів та критерії їх оцінювання дозволяють надійно діагностувати рівень знань здобувачів. Експертною групою встановлено, що кафедрою усунуто розбіжності між формами підсумкового контролю у НП, ОПП і силабусах ОК, які були виявлені попередньою експертизою. Прозорість та зрозумілість критеріїв оцінювання контрольних заходів досягається їх оприлюдненням у РП/силабусах ОК, викладачі доносять інформацію про критерії оцінювання на першому занятті з відповідної дисципліни. ЗВО декларує застосування різнорівневих завдань, у т.ч. для заліків та екзаменів, однак аналіз РП/силабусів не підтверджує цього. Те саме стосується й завдань для самоконтролю/самооцінювання студентами своїх знань. Аналіз питань анкети з оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітньої діяльності показав, що інформація щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень серед здобувачів вищої освіти не збирається, хоча самі критерії їм зрозумілі.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти зі спеціальності Середня освіта (Географія) для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відсутній.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Проведення контрольних заходів регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка на 2020-2021 навчальний рік» https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/poloj_OP_2020-2021.pdf з метою визначення об'єктивності виставленої оцінки, недопущення елементів суб'єктивізму при оцінюванні знань студентів, уникнення непорозумінь та спірних ситуацій в університеті розроблено «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка» https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Poloj_apel_10.pdf. Здобувачі вищої освіти денної та заочної форм навчання підтверджують зрозумілість процедури контрольних заходів. ЗВО продовжує дотримуватися думки щодо доцільності апелювання оцінки лише з тієї дисципліни, де формою підсумкового оцінювання є екзамен. На

зустрічах з НПП, деканом факультету, представниками студентського самоврядування встановлено, що у ЗВО існує практика апелювання результатів заліку, задля чого створюється відповідна комісія, однак у названому вище положенні це не відображено. Так само, і як не передбачено механізму врегулювання конфлікту інтересів, наприклад, коли контрольний захід складає/оцінює близький родич чи інша зацікавлена особа. Під час онлайн-зустрічі здобувачі ВО, випускники даної ОП не пригадали випадків оскарження результатів контрольних заходів шляхом подання апеляцій. І здобувачі ВО, і представники студентського самоврядування, так само і випускники даної ОП високо оцінюють об'єктивність екзаменаторів. Разом з тим, питання об'єктивності викладачів при проведенні контрольних заходів варто включити до анкети оцінювання здобувачами ВО якості освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ЗВО передбачені процедури запобігання академічній недоброчесності. Конкретні заходи та механізми щодо цього унормовані внутрішніми документами ЗВО, зокрема положеннями «Про академічну доброчесність у Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» (https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Polog_pro_dobrochesn_28_10_2020.pdf), «Про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» (https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Poloj_yakist_osvithn_diyaln_2019.pdf) та «Етичним кодексом університетської спільноти в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» (https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/etichn_kodeks_02.pdf). Цими ж документами унормовано перелік форм академічної недоброчесності, до яких віднесено академічний плагіат, самоплагіат, фабрикацію фактів, фальсифікацію, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Виявлені факти академічної недоброчесності має розглядати відповідна комісія, рішення якої носять рекомендаційний характер і передаються на розсуд ректора. Разом з тим, у ЗВО іще не сформовано чіткого механізму перевірки наукових текстів на відсутність плагіату. Так, згідно пункту 4.2.5 названого вище «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості...», цим має перейматися навчально-методичний відділ, однак за словами проректора з наукової роботи зараз цим займається методист наукового відділу. У відомостях самооцінювання зазначається, що для виявлення академічного плагіату використовується програмне забезпечення «StrikePlagiarism.com» (ЕГ надано протоколи перевірки студентських наукових робіт саме в цій системі), а за словами проректора з наукової роботи – «Plagiat.pl». Опитування здобувачів ВО показало, що вони знайомі з принципами академічної доброчесності та дотримуються їх. Питання академічної доброчесності доносяться до здобувачів ВО даної ОП через кураторів, а також розглядаються у ході вивчення освітніх компонент ОК «Основи наукових досліджень» та ВК «Етика». Випадків порушення здобувачами ВО чи НПП кафедри географії та геоєкології не зафіксовано.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Прозорість та зрозумілість критеріїв оцінювання контрольних заходів є високою і досягається їх оприлюдненням у РП/силабусах освітніх компонент, викладачі доносять інформацію про критерії оцінювання на першому занятті з відповідної дисципліни.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Недоліки: не виявлено. Слабкі сторони: неврегулювання конфлікту інтересів при складанні контрольних заходів, недостатня чіткість процедури перевірки наукових текстів на наявність плагіату. Рекомендації: Відобразити у РП/силабусах для проведення контрольних заходів різнорівневих завдань, у т.ч. самоконтролю; внести до Положення про організацію освітнього процесу в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка процедуру врегулювання конфлікту інтересів; продовжити роботу з удосконалення механізму перевірки наукових текстів на наявність плагіату та контролю його неформального дотримання.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОПП відповідає підкритеріям оцінювання якості освітньої програми 5.1 і 5.3 із незначними зауваженнями та відповідає підкритерію 5.4 із зауваженнями (критерій 5.2 не застосовувався).

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Освітній процес за даною ОП здійснюють кваліфіковані викладачі, що мають наукові ступені доктора наук і кандидата наук (1 і 16 осіб відповідно) та вчені звання. Викладання ОК здійснюють представники різних наукових шкіл: випускники Одеського та Київського національних університетів, Київського національного педагогічного університету, частина викладачів є випускниками ЦДПУ. У відомостях про самооцінювання вказується, що до освітнього процесу залучено доктора економічних наук, однак у додатках до відомостей інформація про нього відсутня. На зустрічі з НПП завідувач кафедри повідомила ЕГ, що за даним викладачем закріплені курс «Економіка». Однак ця дисципліна не значиться у переліку ОК за даною ОП, немає її й серед вибіркового дисциплін <https://www.cuspu.edu.ua/ua/kafedry-heohrafii-ta-heoekolohii/osvitnia-diialnist/anotatsii-kursiv>. Аналіз додатків до відомостей про самооцінювання, зокрема таблиці 1 і таблиці 2 в цілому засвідчив відповідність між дисциплінами, які викладають конкретні НПП, і їх науковими ступенями, тематикою дисертацій, науковим доробком, навчально-методичними працями. Здобувачі ВО і випускники даної ОП на зустрічах з ЕГ засвідчили високий рівень академічної та професійної кваліфікації НПП, залучених до реалізації цієї ОП. За останні 5 років НПП кафедри опубліковано 3 наукові праці у виданнях, що індексуються міжнародною наукометричною базою Web of Science.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Порядок проведення конкурсного відбору викладачів ЦДПУ, що забезпечують реалізацію даної ОП, та укладання з ними трудових договорів (контрактів) передбачає певні вимоги до претендентів, у т.ч. щодо виконання критеріїв, які характеризують їх науково-дослідну та навчально-методичну діяльність. Названі вимоги висвітлені у «Порядку обрання за конкурсом при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка» (https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Poryadok_obran_za_konkusom.pdf). Цим же документом встановлюється, що претенденти на посади НПП повинні відповідати кадровим вимогам щодо забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти та післядипломної освіти для осіб з вищою освітою згідно постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. №347 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187». Серед інших документів, претенденти подають список своїх наукових та навчально-методичних праць, аби конкурсна комісія могла зробити висновок щодо доцільності залучення того чи іншого працівника до викладання за даною ОП. Процедура відбору НПП є публічною та прозорою, ЕГ ознайомилася зі зразками оголошень про конкурс на заміщення вакантних посад, які містяться на сайті ЗВО (<https://www.cuspu.edu.ua/ua/konkursy-i-vakansii/11935-oholoshuetsia-konkurs-na-zamishchennia-vakantnykh-posad-7>) й підтверджує, що ці оголошення містять повну інформацію про вимоги, перелік документів, контактні та інші дані, необхідні для претендентів. Їх кандидатури обговорюються на засіданні кафедри. Ніхто з викладачів чи інших зацікавлених осіб, не повідомляв ЕГ про випадки упередженого ставлення до кандидатів, необґрунтованості чи необ'єктивності рішень конкурсної комісії.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЗВО здійснює залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу у різних формах: гостьові лекції, проведення практичних занять, семінарів, тренінгів. Роботодавці беруть участь у коригуванні тематики курсових робіт, підтверджена їх участь у роботі екзаменаційних комісій з атестації здобувачів ВО. Під час роботи таких комісій роботодавці мають можливість дати системну оцінку змістовності програми, оцінити якість фахової підготовки випускників даної ОП. Позитивним є залучення працедавців до керівництва виробничою практикою здобувачів ВО. Здобувачі ВО та випускники на зустрічах з експертною групою підтверджують залучення працедавців (директора Кіровоградського обласного центру туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді А.А. Лісоти, директора турагенства «Райдо тур» О.М. Знахаренка) до освітнього процесу. Інформація про залучення працедавців висвітлюється на інтернет-сторінці ЗВО. Так само, на зустрічі працедавцями з ЕГ знайшло підтвердження їх участі в освітньому процесі за даною ОП. Радимо розширити участь працедавців, які запрошуються до реалізації ОП, шляхом залучення до освітнього процесу керівників музеїв, природоохоронних установ, Кіровоградського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, регіонального відділення Малої Академії наук.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Викладання навчальних дисциплін за даною ОП забезпечується викладачами, які нині працюють в університеті на постійній основі, але, крім того, мають значний досвід наукової та практичної роботи. Зокрема доцент В.М. Вовк тривалий час працював у Інституті геофізики і геології АН Молдови, де досліджував геоекологічні проблеми, професор А.І. Кривульченко трудився у складі Каховської гідрогеолого-меліоративної експедиції. Як ілюстративні приклади залучення даної категорії стейкхолдерів, ЗВО наводить гостьову лекцію завідувача науково-методичної лабораторії природничо-математичних дисциплін КОІППО Л.М. Хлань (21.10.20 р.), практичні заняття, що їх провели керівник гуртка зі спортивного туризму Кіровоградського обласного центру туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді Д.Ю. Назаренко та інструктор з туризму цього ж центру Ю.М. Конюх (13.10.2020 р.), навчаючи студентів працювали з туристським спорядженням, на скеледромі, при спортивному орієнтуванні. Ці події висвітлені на сайті ЗВО. Позитивною практикою є залучення до освітнього процесу і до вдосконалення освітньої програми закордонних фахівців, зокрема професора кафедри географії і геопросторових наук державного університету Південної Дакоти (США) Дж. Уайта, який протягом вересня-листопада прочитав цикл онлайн-лекцій з екторальної географії. За участі цього ж вченого 19.11.2020 р. проведено міжнародний методичний семінар «Освітні програми з географії: досвід розробки та впровадження у закладах вищої освіти США та України», до якого були залучені і представники студентського самоврядування. За словами здобувачів ВО, лекції провідних спеціалістів та експертів галузі проходять у цікавій формі та мотивуючій атмосфері. Радимо активніше використовувати можливості технологій дистанційного навчання, залучаючи до освітнього процесу більшу кількість професіоналів-практиків (наукових співробітників музеїв, досвідчених учителів, провідних викладачів інших ЗВО).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ЗВО сформовані механізми, що сприяють професійному розвитку викладачів, передусім через систему підвищення кваліфікації. Його види, форми, обсяг, періодичність, умови оплати визначено «Положенням про підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників у Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» (https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Poloj_pidvisch_kvalifik_2019.pdf). Цим же положенням визначено і процедуру визнання результатів підвищення кваліфікації НПП, яке проходило за межами ЦДПУ. До підвищення свого професійного рівня викладачів спонукає і укладання рейтингів НПП, які в узагальненому вигляді за підсумками навчального року оприлюднюються на сайті ЗВО (<https://www.cuspu.edu.ua/ua/ntmd/reitynhy/reitynh-naukovo-pedahohichnykh-pratsivnykiv>) і враховуються при обранні за конкурсом. Підвищення кваліфікації викладачів визначено як один із пріоритетних напрямів політики університету із забезпечення якості освіти (https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Poloj_yakist_osvith_diyaln_2019.pdf). За останні 5 років четверо викладачів кафедри пройшли підвищення кваліфікації у закордонних ЗВО: Семенюк Л.Л. у Вроцлавському університеті (2017 р.) – 108 год., Мирза-Сіденко В. М. та Маслова Н. М. – в Академії економіки та педагогіки, м. Прага (2020 р.) – 5 кредитів ЄКТС, Сільченко Ю.Ю. – у Варненському вільному університеті імені Ч. Храбра (2016 р.). Університет сприяє професійному розвитку викладачів шляхом оплати відрядження для участі в роботі наукових конференцій (в межах України); за високі результати у навчальній, виховній, методичній роботі передбачене преміювання НПП, яке за 2018-2020 рр. надано чотирьом викладачам. Копії наказів про преміювання НПП, що викладають на даній ОП, були надані ЕГ. Радимо активніше використовувати результати студентського моніторингу професіоналізму викладачів задля сприяння їхньому професійному розвитку.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У ЗВО створена система заохочень викладачів, у т.ч. нематеріального характеру, задля розвитку їх викладацької майстерності. Головним документом, що унормовує систему стимулювання викладачів за досягнення у фаховій сфері є колективний договір між адміністрацією і трудовим колективом ЦДПУ на 2018-2023 рр. (https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Kolektivniy_dogovir_2018.pdf), де визначено види діяльності, що стосуються цього підкритерію, за які передбачено преміювання: виявлення творчої ініціативи, новизни ідей у розв'язанні наукових, навчальних, виховних, виробничих та інших завдань; досягнення високих результатів у підвищенні ефективності та якості навчальної-методичної, науково-дослідної роботи та ін. Менеджмент ЗВО і НПП на онлайн-зустрічах підтверджують практику матеріальних заохочень за досягнення у викладацькій майстерності. ЕГ надано копії наказів про преміювання НПП, задіяних у реалізації даної ОП. Іншим механізмом стимулювання розвитку викладацької майстерності є рейтингування науково-педагогічних працівників, яке також є підставою для заохочень НПП (преміювання, встановлення надбавок, представлення до присвоєння почесних звань, нагород). Визначення індивідуального рейтингу НПП здійснюється за методикою, викладеною у відповідному «Положенні про визначення рейтингів науково-педагогічних працівників Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка» (https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Poloj_reyting_nauk-red_gracivn_16-12-2019.pdf). В узагальненому рейтингу викладачів ЦДПУ за підсумками 2018/2019 навчального року доцент кафедри географії та геоекології В.М. Вовк посів 31 місце (у рейтингу брало участь 332 викладачі). У аналогічному рейтингу за 2019/2020 навчальний рік професор цієї ж кафедри А.І. Кривульченко посів 6 місце, а

доцент О.Ф. Гелевера – 19 місце (у рейтингу взяло участь 313 викладачів). Експертній групі надано великий перелік грамот, подяк та інших відзнак, що підтверджують функціонування системи нематеріального стимулювання НПП. Позитивною практикою є проведення НПП відкритих занять з подальшим їх обговоренням, про що експертній групі було надано відповідні документи. Радимо ЗВО розширити перелік заходів, які спонукають до розвитку викладацької майстерності. Це можуть бути конкурси на кращу колекцію навчальних матеріалів, опублікованих у відкритому доступі на owncloud-ЦДПУ, на кращий електронний контент онлайн-курсу на moodle-ЦДПУ, «Кращий викладач очима студентів».

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Процедура відбору НПП для провадження освітньої діяльності є публічною та прозорою. Кваліфікація викладачів, задіяних на даній освітній програмі забезпечує досягнення визначених у ній цілей та програмних результатів навчання. Позитивною практикою є залучення до ОП викладачів, які мають досвід наукових та науково-практичних досліджень за межами ЗВО (Інституті геофізики і геології АН Молдови, Каховській гідрогеолого-меліоративній експедиції). До освітнього процесу долучаються професіонали-практики. Позитивним моментом є залучення як до освітнього процесу, так і до вдосконалення освітньої програми закордонних фахівців, налагодження зв'язків з кафедрою географії і геопросторових наук державного університету Південної Дакоти (США). У ЦДПУ сформовані механізми, що сприяють професійному розвитку викладачів, передусім через систему підвищення кваліфікації. НПП кафедри географії та геоєкології регулярно підвищують свій науковий рівень та рівень методичної підготовки. У ЗВО створена система заохочень викладачів матеріального і нематеріального характеру задля розвитку їх професіоналізму та викладацької майстерності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Недоліки: не виявлено. Слабкі сторони: недостатній внутрішній моніторинг якості освітнього процесу, зокрема через соціологічні опитування здобувачів ВО. Рекомендації: розширити перелік категорій стейкхолдерів, які запрошуються до реалізації ОП, шляхом залучення до освітнього процесу керівників музеїв, природоохоронних установ, Кіровоградського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, регіонального відділення Малої Академії наук; активніше використовувати можливості технологій дистанційного навчання, залучаючи до реалізації ОП більшу кількість професіоналів-практиків (наукових співробітників музеїв, досвідчених учителів, представників академічної спільноти); активніше використовувати результати студентського моніторингу професіоналізму викладачів задля сприяння їхньому професійному розвитку.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ОПП має високий рівень відповідності характеристикам якості освітньої програми за підкритеріями 6.1, 6.2, 6.5 та відповідає підкритеріям 6.3, 6.4 і 6.6 із незначними зауваженнями.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Матеріали щодо фінансово-економічної діяльності ЦДПУ розміщені на головній його сторінці <https://www.cuspu.edu.ua/ua/> у відповідній категорії та є актуальними на 2021 рік. Проте, цьому передувала тривала відсутність їх оновлень (з 27.11.2017 р. по 17.02.2021 р., тобто до початку експертизи) <https://www.cuspu.edu.ua/ua/fed/financial-documents>. Головний бухгалтер Ватульова А. пояснює це тим, що інформація з даного питання розміщувалася в іншому місці на сайті та відтепер буде оновлюватися регулярно. Матеріально-технічні ресурси ЗВО https://www.cuspu.edu.ua/images/files-2021/licenz_akredit/mater_tehn_zabez_01.01.2021.pdf та навчально-методичне забезпечення ОП є достатніми для досягнення цілей та ПРН. У освітньому процесі задіяна належна кількість аудиторних приміщень, комп'ютерний клас, лабораторія методики навчання географії, Музей Природи, спортивні зали, скеледром, бібліотеки. За минулий

рік на кафедрі було оновлено туристичне спорядження (придбано нові каремати, намети, мотузки та системи). Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти було зазначено, що вони повністю задоволені освітнім процесом та його матеріально-технічним забезпеченням.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти та викладачі мають безоплатний доступ до користування інформаційними фондами, навчальною, науковою та спортивною базами, бібліотеками <https://www.cuspu.edu.ua/ua/bibliografichna-informatsiia/novi-nadkhodzhenia-literatury>. Однак, під час акредитаційної експертизи виявлені збої у роботі сайту бібліотеки ЦДПУ. Як запевнили представники бібліотеки, проводяться ремонтні роботи і доступ до електронного каталогу та інституційного репозитарію є тимчасово неможливим. Для більш продуктивної дистанційної роботи в ЦДПУ освітній процес здійснюється згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка на 2020-2021 навчальний рік» https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/poloj_OP_2020-2021.pdf, «через засоби комунікації, електронну пошту, месенджери (Viber, Telegram тощо), відеоконференції (MS Teams, ZOOM, Google Meet, Skype тощо), форуми, чати за допомогою електронних ресурсів MOODLE-ЦДПУ <http://moodle.kspu.kr.ua/>, Вікі-ЦДПУ https://wiki.cuspu.edu.ua/index.php/%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%Bo_%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%Bo, Наша Хмарка <https://owncloud.kspu.kr.ua/> тощо», використання яких було підтверджено при зустрічах зі здобувачами та викладачами. Також під час експертизи було зазначено, що на території університету наявні зони вільного доступу до мережі Wi-Fi.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

ЕГ було встановлено, що освітнє середовище ЗВО є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти та задовольняє їхні потреби та інтереси. У категорії «Нормативні документи» (пункт 13. Охорона праці) <https://www.cuspu.edu.ua/ua/normativni-dokumenty> можна ознайомитися із рядом документів, які унормовують дане питання в Університеті. Під час огляду комп'ютерного класу було продемонстровано журнал з техніки безпеки, у якому були актуальні дати (остання 16.02.2021 року) проведення відповідних інструктажів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Під час спілкування з фокус-групами було встановлено, що ЗВО надає підтримку студентам на належному рівні. Це реалізується завдяки роботі гаранта ОП, викладацького складу, працівників деканатів і кафедр, кураторів академічних груп, адміністрації та допоміжних підрозділів Університету. Для результативної співпраці адміністрації та здобувачів ЗВО створена студентська рада <https://www.cuspu.edu.ua/ua/student-council-news>, діяльність якої регламентується «Положенням про органи студентського самоврядування Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка» https://www.cuspu.edu.ua/images/studrada/Polojennya_stud_rada_2017.pdf. В Університеті функціонує Психологічна служба (на офіційному сайті ЗВО <https://www.cuspu.edu.ua/ua/> категорія Сторінки підрозділів університету / Психологічна служба ЦДПУ), яка надає підтримку всім учасникам освітнього процесу <https://www.cuspu.edu.ua/ua/storinky-pidrozdiliv-universytetu/psykholohichna-sluzhba-kdpu/zvity-zustrichei>, <https://www.cuspu.edu.ua/ua/storinky-pidrozdiliv-universytetu/psykholohichna-sluzhba-kdpu/novyny>. Однак повноцінність роботи психологічної служби порушується її розміщенням спільно з юридичною клінікою університету, що унеможливує індивідуальну роботу з відвідувачами. Пропонуємо або обладнати нове приміщення для психологічної служби або розробити такий графік їх діяльності, який би унеможливував одночасне перебування у приміщенні обох служб. Крім основних, діють також додаткові комунікаційні канали. Серед них є офіційний сайт Університету <https://www.cuspu.edu.ua/ua/>, сторінка факультету на даному веб-сайті <https://www.cuspu.edu.ua/ua/newspgf>, сторінка кафедри географії та геоекології в Facebook <https://www.facebook.com/kafgeo/>, де можна ознайомитися із різними новинами та одержати необхідну інформацію щодо освітнього процесу. Проте, розклад занять на 2 семестр 2020-2021 н.р. (<https://www.cuspu.edu.ua/ua/rozklad-pgf/denna-forma>) є лише для студентів денної форми навчання і розроблений на все півріччя, що зменшує його достовірність і актуальність. Рекомендуємо також задля здійснення ефективної підтримки використовувати особисті кабінети студентів.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Задля врегулювання питання щодо одержання освіти здобувачами з обмеженими можливостями в Університеті діє «Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення під час навчання та відвідування Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка» https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Poryad_suprovod_cuspu10.pdf, облаштовано 4 корпуси з пандусом та 1 з робочим ліфтом (станом на 2019 рік) <https://www.cuspu.edu.ua/ua/inkliuzyvna-osvita/9576-dostupnist-universytetu-dlya-malomobilnykh-hrup-naselennya>. Наразі, вхід до корпусу №6, де власне і розташований природничо-географічний факультет, на якому реалізується дана ОП, теж обладнаний пандусом. Що ж стосується здобувачів, які мають дітей, то це питання все ще є актуальним. Керівник та менеджмент ЗВО, представники органів студентського самоуправління під час зустрічей запевнили, що це питання перебуває у стадії вирішення. Гарант ОП та декан факультету запевнили, що студентів з особливими освітніми потребами на даній ОП немає.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (сексуальні домагання, дискримінація, корупція) регламентуються такими документами як: «Антикорупційна програма Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка» https://www.cuspu.edu.ua/images/antikorup_zahodi/Antikorup_programa_2019.pdf, «План заходів щодо дотримання законодавства з питань запобігання і протидії корупції в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка на 2021 рік» https://www.cuspu.edu.ua/images/antikorup_zahodi/plan21.pdf. Задля ефективного врегулювання даних ситуацій в Університеті призначено уповноважену особу з питань запобігання та виявлення корупції https://www.cuspu.edu.ua/images/antikorup_zahodi/antikor_program/nakaz_upovnovaj_pitan_korup.pdf, https://www.cuspu.edu.ua/images/antikorup_zahodi/antikor_program/poloj_pro_upovn_osobu.pdf. Під час спілкування з фокус-групами було встановлено, що такі ситуації не виникали.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Фінансові, матеріально-технічні ресурси, а також навчально-методичне забезпечення сприяють досягненню визначених цілей та програмних результатів навчання за даною ОП. Усі учасники освітнього процесу можуть вільно та безоплатно користуватися інфраструктурою ЗВО та його інформаційними ресурсами. Заклад освіти створив достатні умови для реалізації права на освіту здобувачами з обмеженими можливостями (наявність пандусів). Унормовано питання вирішення конфліктних ситуацій (сексуальні домагання, дискримінація, корупція).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Недоліки: не виявлено. Слабкі сторони: не врегульоване питання щодо підтримки здобувачів вищої освіти, які мають дітей; недостатньо здійснюється інформаційна підтримка студентів на офіційному сайті ЗВО. Рекомендації: продовжити оновлення матеріально-технічного забезпечення (технічні засоби); надати підтримку студентам, які мають дітей (наприклад, можливість оформлення індивідуального графіка відвідування занять тощо); звернути увагу на інформаційну підтримку студентів на офіційному сайті університету (висвітлення та оновлення розкладу занять тощо) та впровадження такої підтримки через особисті кабінети студентів.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОПП має високий рівень відповідності характеристикам якості освітньої програми за підкритеріями 7.2., 7.3., 7.6. та відповідає підкритеріям 7.1, 7.4., 7.5. із незначними зауваженнями.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У ЦДПУ процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП регулюються документами: «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Центральноросійському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Poloj_yakist_osvitn_diyaln_2019.pdf, «Положення про організацію оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін у Центральноросійському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Poloj_osinyuv_cuspu_2020.pdf та «Положення про освітні програми в Центральноросійському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/poloj_ORP_cuspu.pdf. Згідно з останнім, «процес розроблення, реалізації, моніторингу та перегляду ОП документується в портфоліо освітньої програми – зібранні всіх матеріалів, напрацьованих проектною групою», яке було надане гарантом ОП зі всією інформацією щодо її модернізації та оновлення. Однак у портфоліо зібрані лише зауваження, пропозиції і рекомендації відповідно до звіту про акредитаційну експертизу попередньої ЕГ і зауваження ГЕР з відповідними змінами, внесеними до ОП. Пропонуємо доповнити портфоліо матеріалами, напрацьованими проектною групою ще до проведення першої акредитаційної експертизи. Також цим положенням визначаються основні процедури внутрішньої оцінки якості ОП – самообстеження, «яке може проводитися як в рамках процедур зовнішнього оцінювання якості (акредитації будь-якого виду, міжнародної експертизи), так і з ініціативи гаранта ОП з метою планових процедур контролю якості». За словами гаранта, окрім акредитації, ним було проведено самообстеження, але тільки в усній формі, а не за процедурою, яка визначена Положенням. Тому затверджений звіт про результати відсутній. Єдине фіксоване опитування, яке проводилося серед здобувачів вищої освіти даної ОП, стосувалося якості освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін. Результати були обговорені на засіданні кафедри географії та геоєкології (протокол №7 від 23 грудня 2020 р.) та подані у матеріалах самоаналізу.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

До складу робочої групи з розробки ОП входять два представники студентства: Жердієва Ірина Юріївна, представник органів студентського самоврядування, староста академічної групи ГК17Б природничо-географічного факультету та Швець Роман Володимирович, представник органів студентського самоврядування, староста академічної групи ГК19Б природничо-географічного факультету. Під час зустрічей зі здобувачами вищої освіти та зі студентським самоврядуванням було встановлено, що вони у будь-який час можуть звертатися до викладачів та кураторів із пропозиціями щодо покращення ОП та освітнього процесу загалом. М. Волощук та А. Берненко підтвердили, що після проходження практики вони висловлювали пропозиції щодо внесення до ПРН за ОП дотримання майбутніми вчителями принципів толерантності та гендерної рівності (ПРН 20), а І. Жердієвою було запропоновано посилення практичної складової в процесі підготовки студентів за ОП та внесення дисципліни спортивно-туристичного циклу (протокол № 8 від 26.02.2019 р.). У відомостях про СО вказано, що на постійній основі проводяться соціологічні опитування здобувачів ВО щодо їх задоволеності освітнім процесом. Однак, ЕГ встановила, що такі опитування тільки започатковані і проводилися вперше. Дану інформацію підтвердили здобувачі, НПП, гарант та представник відділу забезпечення якості освіти. Результати, згідно «Положення про освітні програми в Центральноросійському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» (https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/poloj_ORP_cuspu.pdf), є підставою для оновлення ОП і були обговорені на засіданні кафедри географії та геоєкології (протокол №7 від 23 грудня 2020 р.).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

До складу робочої групи з розробки ОП входять два представники роботодавців: Знахаренко Олександр Маратович, заступник голови громадської організації «Кіровоградська обласна організація роботодавців туристичних агентств, готелів та санаторно-курортних закладів», директор туристичного агентства «Райдо тур» та Павленко Світлана Олександрівна, директор загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №4 Кіровоградської міської ради Кіровоградської області, вчитель географії. Під час спілкування з роботодавцями було виявлено, що вони безпосередньо залучаються до проектування, оновлення та функціонування ОП (протокол засідання кафедри № 8 від 26.02.2019 р.). Також стейкхолдери беруть участь у атестації здобувачів ВО за даною ОП і це було підтверджено випускниками. Яскравими прикладами залучення роботодавців до освітнього процесу є: відкрита лекція О. М. Знахаренка щодо сучасної організації структури туризму в Україні (<https://www.cuspu.edu.ua/ua/newspgf/11400-profesional-praktyk-proviv-vidkrytu-lektsiiu-dlia-studentiv-heohrafiv?fbclid=IwAR04R01NwfNapRNn2CqvbXxSo49OE78ggIvRH1-IWx6MUyRZhC1deDaSuqE>), лекція завідувача науково-методичної лабораторії природничо-математичних дисциплін КОІППО Л. М. Хлань щодо проблем та перспектив сучасної географічної освіти, нових підходів у навчанні географії (https://www.cuspu.edu.ua/ua/newspgf/11587-zaviduvach-naukovo-metodychnoi-laboratorii-pryrodnycho-matematychnykh-dystsyplin-kz-koippo-imeni-vasyilia-sukhomlynskoho-lm-khlan-provela-dlia-studentiv-heohrafiv-lektsiiu-prysviachenu-problemam-ta-perspektyvam-suchasnoi-heohrafichnoi-osvity?fbclid=IwAR3-cTC_5W--

tcQ2QXSnkNYsEnciCw-GZvLXmo1Z-To_V8VNPycNcgZnW2I), практичне заняття з методики організації КТР, проведене директором Кіровоградського обласного центру туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді А. А. Лісотою (https://www.cuspu.edu.ua/ua/newspgf/11568-fakhivtsi-kz-kirovohradskyi-oblasnyi-tsentri-turyzmu-kraieznavstva-ta-ekskursii-uchnivskoi-molodi-provely-dlia-studentiv-heohrafiiv-tsdpu-imeni-volodymyra-vynnychenka-praktychni-zaniattia?fbclid=IwAR2yUM89uszDfcrHpWSd-N8LTO1BS_OoQgoKDVtZSIP7NaIwOk4TfJ5c84), цикл лекцій-дискурсів американського професора Джорджа Уайта (Південна Дакота) з питань електоральної географії (https://www.cuspu.edu.ua/ua/newspgf/11382-tsykl-lektsiy-dyskursiv-profesora-dzhordzha-uayta-pivden-na-dakota-sshadlya-studentiv-ta-vykladachiv-kafedry-heohrafiyi-i-heoekolojiyi?fbclid=IwAR2KLaNWB4uhZqEWF2kjLkuZiHto77w4xNLcsKE4OUpz59iv2pacueK_vpM), зустріч з туристом, альпіністом Ковальовим Миколою Миколайовичем (<https://www.cuspu.edu.ua/ua/newspgf/10859-zustrich-zi-steikkholderom>).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Експертами під час зустрічей з фокус-групами було виявлено, що в ЦДПУ питаннями збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми займаються відповідальна особа у відділі кадрів та працівники деканату. За даною ОП у минулому році відбувся перший випуск і 90 % випускників продовжили навчання за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. Тим не менш, зважаючи на це, алгоритм збору інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми ще не впроваджений і не унормований. Пропонуємо закріпити ці обов'язки за відповідальними особами у письмовому вигляді.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

В ЦДПУ діє «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Центральноросійському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Poloj_yakist_osvitn_diyaln_2019.pdf, згідно з яким мають проводитися соціологічні опитування всіх учасників освітнього процесу. Задля врегулювання даного питання в Університеті розроблено «Положення про організацію оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін у Центральноросійському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Poloj_ocinyuv_cuspu_2020.pdf. Таке опитування вперше проводилося в жовтні 2020 року (наказ про проведення анкетування № 76 від 07 вересня 2020 року https://www.cuspu.edu.ua/images/files-2020/09/nakaz_76_07.09.2020.pdf) і результати були обговорені на засіданні кафедри географії та геоecології (протокол №7 від 23 грудня 2020 р.). Однак, під час спілкування з фокус-групами було визначено, що проведення даного анкетування лише частково відповідало процедурам, які визначені Положенням. Завідувач сектором забезпечення якості вищої освіти навчально-методичного відділу запевнила, що наступне анкетування має відбуватися згідно Положення в онлайн режимі і у електронних кабінетах студентів. Терміни проведення такого анкетування визначені «Планом заходів ЦДПУ ім. В. Винниченка з оцінювання якості освітньої діяльності та якості вищої освіти на 2020-2021 н. р.» та мають відбуватися у березні-квітні 2021 року.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Освітня програма «Середня освіта (Географія) та краєзнавчо-туристична робота» акредитується повторно. ЕГ проаналізувавши факти та поспілкувавшись з різними фокус-групами, дійшла висновку, що в однорічний термін було усунуто значну частину недоліків, а саме: Вивчався досвід розробки закордонних ЗВО задля удосконалення ОП (протокол засідання кафедри № 5 від 19.11.2020 року); Скореговано назву освітньої кваліфікації з «Бакалавр освіти» на «Бакалавр середньої освіти (Географія)» Розширено можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів ВО, що передбачає вільний вибір студентами 12 дисциплін з загальноуніверситетського переліку; В ОП внесено пропедевтичні навчальні практики; Унормована процедура визнання результатів неформальної освіти (створено «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та / або інформальній освіті у ЦДПУ») та поява елементів зарахування такої освіти на ОП; Залучено закордонного професора Дж. Уайта (США) до читання лекцій здобувачам ВО та НПП даної ОП; У більшій мірі залучено потенційних роботодавців, професіоналів-практиків, фахівців галузі до освітнього процесу у формі лекцій та практичних занять (М. М. Ковальов, Л. М. Хлань, О. М. Знахаренко, А. А. Лісота); Зроблено пандус при вході до будівлі навчального корпусу природничо-географічного факультету для маломобільних груп населення; Оновлено деяке матеріально-технічне забезпечення (в основному туристичне спорядження) та створено лабораторію методики навчання географії; Проведено перше опитування здобувачів ВО щодо оцінювання ними якості освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін на ОП; До складу робочої групи ОП включено ще одного представника студентства (Р. В. Швець) тощо. Питання щодо якості підготовки ОП до акредитації розглядалося на вченій раді ЦДПУ (протокол № 7 від 27 січня 2021 року).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Культура якості вищої освіти в ЗВО в основному сформована і сприяє розвитку даної ОП та освітньої діяльності в цілому. Вона регулюється «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Центральнотраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Poloj_yakist_osvithn_diyaln_2019.pdf. У ЗВО також діє положення «Про академічну доброчесність у Центральнотраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Polog_pro_dobrochesn_28_10_2020.pdf, якого дотримуються всі учасники освітнього процесу. Згідно з інформацією, отриманою ЕГ за результатами всіх інтерв'ювань, в ЦДПУ здійснюються заходи, які спрямовані на розбудову системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти і забезпечуються шляхом обговорення питань якості освіти на різних етапах. Було встановлено, що усі учасники освітнього процесу, включно зі стейкхолдерами, беруть участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП на таких етапах: впровадження та розроблення освітньої програми (відкриття нових; перегляд та оновлення існуючих; співпраця з роботодавцями, здобувачами та випускниками), реалізація ОП (розгляд питань практичної підготовки здобувачів та майбутнього працевлаштування випускників; здійснення контролю результатів навчання та їх аналіз задля добору ефективніших методів і технологій викладання), моніторинг якості освітньої програми (впровадження анкетування для оцінки якості освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін та аналіз даних результатів). Залучення роботодавців до освітнього процесу сприяє формуванню культури якості у сфері практичної підготовки здобувачів. Система опитувань, аналіз результатів опитувань і їх впровадження перебувають у стадії становлення та розвитку. Оновлення освітньої програми відбувається.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Розроблено портфоліо ОП, що є позитивною зміною в питанні розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми. Здобувачі вищої освіти та представники студентського самоврядування, роботодавці активно залучаються до процесу періодичного перегляду освітньої програми як партнери. Роботодавці та інші зовнішні стейкхолдери (особливо із закордонних ЗВО) беруть участь в організації освітнього процесу: проведення лекцій, відкритих занять, атестація студентів. У досить короткі терміни було усунуто значну частину недоліків, виявлених при попередній акредитації.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони: не виявлено. Недоліки: оцінювання якості освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін не здійснюється відповідно Положенню; самообстеження освітньої програми відбувається лише в рамках процедур зовнішнього оцінювання якості (акредитація); відсутній алгоритм збору інформації щодо кар'єрного шляху випускників даної освітньої програми. Рекомендації: проводити оцінювання вивчення навчальних дисциплін відповідно Положенню; здійснювати самообстеження освітньої програми з ініціативи гаранта та оформлювати звіт проведення такої оцінки згідно з встановлених вимог; унормувати питання збору інформації щодо кар'єрного шляху випускників.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОПП має достатньо високий рівень відповідності характеристикам якості освітньої програми за підкритеріями 8.2, 8.3, 8.6, 8.7 та відповідає підкритеріям 8.1, 8.4, 8.5 із певними зауваженнями.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу регулюються такими документами: «Статут Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка» https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Statut_cuspu_2017.pdf, «Етичний кодекс університетської спільноти в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/etichn_kodeks_02.pdf, «Колективний договір між адміністрацією та трудовим колективом Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка на 2018-2023 рр.» https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Kolektivniy_dogovir_2018.pdf, «Положення про організацію освітнього процесу в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка на 2020-2021 навчальний рік» https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/poloj_OP_2020-2021.pdf. Всі ці документи та багато інших є цілодобово у вільному доступі на сайті Університету в категорії Нормативні документи <https://www.cuspu.edu.ua/ua/normativni-dokumenty>. Вся інформація на сайті є оновленою та актуальною.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На сторінці кафедри на веб-сайті ЗВО оприлюднено відповідні проекти з метою отримання зауважень та пропозицій зацікавлених сторін (стейкхолдерів) за посиланням: <https://www.cuspu.edu.ua/ua/kafedry-heohrafii-ta-heoekolohii/osvitno-profesiina-prohrama/bakalavr>. Проте, аналіз ОП для набору 2020 року, проект для набору 2021 року і сама ОП для набору 2021 року показав, що вони суттєво не відрізняються. Гарант даної ОП пояснив це тим, що згідно з «Положення про освітні програми в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/poloj_OPP_cuspu.pdf «освітня програма може бути внесена до Правил прийому і на навчання за нею може бути оголошено набір здобувачів вищої освіти лише за умови затвердження ОП і наявності ліцензії Університету на здійснення освітньої діяльності (орієнтовно до 1 грудня поточного року) за спеціальністю, в рамках якої відкривається освітня програма» та до початку введення її в дію (01 вересня 2021 р.) вона обов'язково буде переглядатися і у неї будуть враховані рекомендації та побажання усіх учасників освітнього процесу, стейкхолдерів, результати акредитації тощо.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Достовірна інформація про освітню програму розміщена на сторінці кафедри на веб-сайті університету за посиланням <https://www.cuspu.edu.ua/ua/kafedry-heohrafii-ta-heoekolohii/osvitno-profesiina-prohrama/bakalavr#>. Каталог вибіркового дисциплін міститься на офіційному сайті ЦДПУ у категорії Дисципліни вільного вибору студентів <https://www.cuspu.edu.ua/ua/>, але у ньому відсутній опис дисциплін, як зазначено у «Положенні про порядок реалізації права на вільний вибір навчальних дисциплін у Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/poloj_vibirkov_disc_2020.PDF.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Правила і процедури, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є чіткими, зрозумілими і доступними. На сайті ЗВО оприлюднюються проекти ОП з метою одержання зауважень та пропозицій зацікавлених сторін (стейкхолдерів). У відкритому доступі знаходиться інформація про освітню програму, каталог вибіркового дисциплін тощо.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкі сторони: не виявлено. Недоліки: на сайті Університету наявна інформація про ОП не в повному обсязі (без описів ВК). Рекомендації: висвітлювати на сайті описи дисциплін вільного вибору як зазначено у Положенні.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОПП має достатньо високий рівень відповідності характеристикам якості освітньої програми за підкритеріями 9.1-9.3 із незначними зауваженнями.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

*Додатки до звіту:
Відсутні*

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Воровка Володимир Петрович

Члени експертної групи

Корнус Анатолій Олександрович

Остапенко Юлія Вікторівна